

Annetut lausunnot ja asiantuntijakommentit / Utlåtanden och expertkommentarer (EPOELY/327/2020)

Finavia Oyj

Finavia Oyj lausuu ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa. Hankealue sijaitsee Vaasan lentoasemalta pohjoiseen noin seitsemän kilometrin etäisyydellä kiitotiestä. Hankkeen suunnittelussa on otettava huomioon alueen läheisyys Vaasan lentoasema-alueesta. Ilmailulain (864/2014) 158 §:n mukaan mastoa, tuulivoimalaa, nosturia, valaistus-, radio- tai muuta laitetta, rakennusta, rakennelmaa tai merkkiä ei saa asettaa, järjestää tai kohdistaa siten, että sitä voidaan erehdyksessä pitää ilmailua palvelevana laitteena tai merkinä. Rakennelma tai laite ei saa myöskään häiritä ilmailua palvelevia laitteita tai lentoliikennettä tai aiheuttaa muutoin vaaraa lentoturvallisuudelle. Edellä 1 momentissa tarkoitettua sekaannusta, häiriötä tai vaaraa mahdollisesti aiheuttavan laitteen, rakennuksen, rakennelman tai merkin asettamiseen tarvitaan lentoestelupa, jos este:

- 1) ulottuu yli 10 metrin korkeuteen maan- tai vedenpinnasta ja sijaitsee lentopaikan, kevytlentopaikan tai varalaskupaikan kiitotien ympärillä olevan suorakaiteen sisällä, jonka pitkät sivut ovat 500 metrin etäisyydellä kiitotien keskilinjasta ja lyhyet sivut 2 500 metrin etäisyydellä kiitotien kynnyksistä ulospäin;
- 2) ulottuu yli 30 metrin korkeuteen maan- tai vedenpinnasta ja sijaitsee 1 kohdassa tarkoitettun alueen ulkopuolella mutta kuitenkin enintään 45 kilometrin etäisyydellä 75 §:ssä tarkoitettun lentoaseman mittapisteestä;

Hanke saattaa edellyttää ilmailulain (864/2014) 158 §:n mukaista lentoestelupaa, jonka myöntää Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Lentoestelupaan liittyy ANS Finland Oy:n lentoestelausunto. Lausunto voidaan antaa, kun on tiedossa hankkeeseen liittyvät rakennelmat. Töiden aikaisten rakenteiden ja laitteiden yms. väliaikaisten lentoesteiden vaikutukset lentoturvallisuuteen on otettava myös huomioon sekä haettava niille tarvittaessa lentoesteluvat. Finavia Oyj edellyttää, että lentoaseman läheisyyteen sijoittuva toiminta ei millään tavalla vaaranna lentoturvallisuutta. Toiminta tulee voida keskeyttää, mikäli lentoturvallisuutta vaarantavaa pölyämistä tai kaasumaisia päästöjä torjuntatoimenpiteistä huolimatta ilmenee tai mikäli räjäytysten aiheuttama tärinä vaikuttaa lennonvarmistuslaitteistojen toimintaan (Ilmailulaki 159 §).

Korsholms kommun – Mustasaaren kunta

Kierto Ympäristöpalvelut Oy planerar att flytta verksamheten och höja avfallsbehandlingskapaciteten genom att flytta bolagets nuvarande verksamhet från Malax kommuns tätort till Fågelbergets industriområde i Korsholm. Den nya anläggningen möjliggör en höjning av kapaciteten att behandla farligt avfall, något som inte är möjligt på det nuvarande verksamhetsstället. Den planerade nya lokaliseringsplatsen är belägen invid Stormossens avfallshanteringscentral och området är planlagt som avfallshanteringsområde. Området invid Stormossens avfallshanteringscentral har ett bra läge och är i detaljplanen planlagt som avfallshanteringsområde.

Kierto Ympäristöpalvelut Oy har till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (NTM-centralen) skickat ett bedömningsprogram enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB-förfarande). MKB-programmet gäller en behandlingsanläggning för farligt avfall i Korsholm. avfallsbehandlingsanläggningen kommer man att utföra sortering av styckegods av farligt avfall och ha behandlingsprocesser för farligt avfall i vätskeform för oljehaltigt vatten, oljor, metallhaltiga syra- och alkaliska lösningar, lösningsmedelshaltigt vatten, industriavloppsvatten och glykollösningar. Bedömningsprogrammet är den projektansvariges plan om vilka utredningar som behövs för MKB-förfarandet och hur bedömningsförfarandet ordnas. NTM-centralen i Södra Österbotten reserverar kommunen tillfälle att ge utlåtande om nämnda program

för miljökonsekvens-bedömning (lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning 252/2017). Tiden för att ge utlåtande går ut 22.5.2020.

Kierto Ympäristöpalvelut Oy är ett företag inom cirkulär ekonomi. I Korsholms kommunstrategi 2030 har fastslagits att "en del av Fågelberget utvecklas till ett företagsområde/kompetenskluster för cirkulär ekonomi". Kierto Ympäristöpalvelut Oy:s etablering är således i linje med kommunens strävanden att utveckla ett kluster av företag inom cirkulär ekonomi. Behandlingsanläggningen för farligt avfall kräver en miljökonsekvensutredning för att säkerställa att behandlingen sker på ett sätt som inte äventyrar miljön. Kommunen kommer att få två begäran om utlåtanden under processens gång. Den första begäran gällande bedömningsprogrammet och den andra gällande bedömningsbeskrivningen. Enligt den preliminära tidtabellen ska miljökonsekvensbedömningen vara klar i december 2020. MKB-programmet bygger på två alternativ plus ett nollalternativ enligt vilket ingen etablering sker. De två alternativen är följande: I alternativ 1 är anläggningen för behandling av farligt avfall belägen i Fågelbergets industriområde i Korsholms kommun på adressen Stuverivägen 1-3, invid Stormossens avfallshanteringscentral. Projektområdet är beläget på fastigheten 27-1 (anläggningsområdet har ännu inte utbrutits officiellt). Projektområdets areal är ca 2,3 ha. Det har planerats att verksamheten i huvudsak ska förläggas till hallar som byggs för avfallsbehandling. Mängden avfall som ska behandlas är högst 81 000 t/a, varav det flytande avfallets andel är ca 35 000 t/a. Alternativ 2 är detsamma som alternativ 1, men i anläggningen gör man dessutom monoklorättiksyralösning i vätskeform av torr produkt i flingform. Torr monoklorsyra lämnas till fabriken högst 10 000 ton om året och av den tillverkas högst 15 000 m³ vattenlösning. Det är fråga om vidareförädling av produkten, inte behandling av avfallet. Bedömningsprogrammet är tillräckligt omfattande och beaktar de aspekter som är viktiga för att Kierto Ympäristöpalvelut Oy på basen av det ska kunna bedriva verksamhet på ett för miljön säkert sätt.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom

Todetaan, että Liikenne- ja viestintävirastolla ei ole asiasta lausuttavaa.

Pohjanmaan pelastuslaitos

1. Hankkeen kaavalliset valmiudet tule vielä selvittää. Arviointiohjelman kohdan 5.4. mukaan toiminta vaatii kemikaaliturvallisuuslain 23 §:ssä tarkoitettua lupaa laajamittaiseen kemikaalien käsittelyyn ja varastointiin. Lintuvuoren yrityskeskuksen laajennuksen asemakaavan (hyväksytty 30.3.2015, löytyy Mustasaaren internetsivulta) yleisenä määräyksenä on todettu, että vaarallisten kemikaalien laaja teollinen käsittely ja varastointi on kielletty. Ajantasaisen kaavatilanteen selvittämiseksi on oltava yhteydessä Mustasaaren kunnan kaavoittajaan.
2. Pohjanmaan pelastuslaitoksen näkökulmasta sijoitusalue Mustasaassa on hyväksyttävä sunnitellulle toiminnalle, koska lähistöllä ei ole vakituista asutusta, eikä hoito-, majoitus-, kokoontumis- ja liikerakennuksia.
3. Vaarallisten jätteiden käsittelylaitosten riskit ovat huomauttavat ja toteutuneita riskejä on Suomessa useita. Ominaista syttyneille tulipaloille on se, että ne ovat rajuja, vaikeita sammuttaa sekä runsas ja vaarallinen savunmuodostus. Tuotantotoiminnan, liikenteen, alueen- ja rakennusten onnettomuusriskit (kohta 11.3.) tulee selvittää jatkosuunnittelussa tarkasti ja laadukkaasti ja riskinhallintatoimet on oltava hyväksyttäviä. Riskienhallintatyössä tulee käyttää laajasti asiantuntemusta ja yhteistyötä myös pelastusviranomaisen kanssa. Sen lisäksi mitä arviointiohjelmassa käsitellään onnettomuus- ja poikkeustilanteita pelastuslaitos kiinnittäisi huomiota seuraavaan:
 - a. Kontaminoitujen sammutusvesien riskit tulee tunnistaa ja -hallintamenetelmät suunnitella.
 - b. Tulipalossa syntyvien savukaasujen vaarallisuuteen ja savukaasujen leviämisen seuraukset tulee selvittää.

- c. Kierrätysmuovin varastoinnissa (sivu 20) tulee huomioida ja suunnitella mahdollisen palon syttymisen estäminen ja mahdollisesti syttyneen palon rajoittamis- ja sammutusmahdollisuus.
- d. Vaarallisten kemikaalien riskit prosessissa tulee huomioida.

Pohjanmaan pelastuslaitos haluaa olla aktiivisena mukana hankkeen jatkokeskusteluissa.

Pohjanmaan museo

Pohjanmaan museo on tutustunut Mustasaaren Lintuvuoren teollisuusalueelle siirrettäväksi suunnitellun käsittelylaitoksen ympäristövaikutusten arvioinnista laaditun ohjelman asiakirjoihin ja lausuu seuraavaa:

Kuten ohjelmassa todetaan tunnetaan suunnittelun laitoksen läheisyydestä yksi muinaisjäännös. Kyseinen jäännös sijaitsee jo toisen laitoksen yhteydessä.

Museo toteaa, että ohjelma on suunnitelma arvioinnin suorittamisesta ja katsoo, että se täyttää kulttuuriympäristön osalta sille asetetut sisältövaatimukset kuvaten mm. vaikutusten arvioinnin tehtävän ja tarkoituksen sekä osallisuudet.

Museolla ei ole oman toimialansa osalta huomautettavaa ohjelmasta.

Väst kustens miljöönet – Länsirannikon ympäristöyksikkö

De mest betydande miljökonsekvenserna har inte tydligt identifierats och uttalar inte heller tydligt i programmet för miljökonsekvensbedömningen. Det verkar som att man kommer att undersöka de miljökonsekvenser som i allmänhet undersöks.

Ljusföroreningar kunde tas upp som en konsekvens för människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel, men även för djur och natur. I och med att anläggningen kommer att vara öppen för mottagning av avfall dygnet runt kommer troligtvis belysningen att vara tänd åtmistone utomhus. Det här orsakar en ny aspekt i miljön i form av ljusförorening. Ljusföroreningar sprider sig över natthimlen över ett stort område vid gynnsam väderlek för detta fenomen.

Väylävirasto

Hankkeesta on arvioitu aiheutuvan liikennettä 15 kuljetusta / vrk. YVA-ohjelmassa ei ole kuvattu sisältääkö tämä vain laitokselle tulevat kuljetukset vai sisältääkö se myös laitokselta lähtevät kuljetukset. YVA-selostuksessa tämä asia tulee kuvata sekä kuvata kuljetusreitit sillä tarkkuudella, kuin se on mahdollista. YVA-selostuksessa tulee myös tarkastella liikenneyhteyksien toimivuutta ja turvallisuutta sekä kiinnittää huomiota liikenneturvallisuuteen ja tarvittaessa esittää konkreettisia keinoja liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

YVA-ohjelman luvussa 12.3 on käsitelty vaihtoehtojen vertailua. Luvusta ei käy ilmi, miksi liikennevaikutuksia ei ole tarkoitus sisällyttää vaihtoehtojen vertailuun. Väyläviraston näkemyksen mukaan vaihtoehtojen vertailuun sisällytettävistä näkökohdista ei tulisi tehdä päätöstä ennen vaikutusten arviointia, jotta vertailussa pystytään huomioimaan arvioinnin tulokset.

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.

Österbottens förbund – Pohjanmaan liitto

Österbottens förbund ger inget utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömningen. Projektet är i enlighet med lanskapsplanen, delgeneralplanen och detaljplanen och dessutom med Österbottens klimatstrategi.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue

Vaarallisten jätteiden käsittelylaitos sijoittuisi Lintuvuoren teollisuussalueelle Stormossenin jätteenkäsittelykeskuksen viereen. YVA-ohjelman liikennevaikutuksissa esitetään tarkasteltavaksi suunnitellun toiminnan aiheuttamat vaikutukset raskaan liikenteen määriin sekä hankealueen rakentamisesta aiheutuvat liikennevaikutukset. Liikennevaikutukset arvioidaan toimintaan liittyvien liikennereittien alueella. Liikenteestä aiheutuvat vaikutukset on esitetty otettavan huomioon myös ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioitaessa. Liikennöinti käsittelylaitokselle tapahtuu ajoneuvoyhdistelmillä ja kuorma-autoilla, joita tässä vaiheessa arvioidaan olevan 15 ajoneuvoa vuorokaudessa. Liikennevastuualue katsoo, että suunniteltu vaikutusten arvionti on riittävä liikenteellisestä näkökulmasta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristönsuojeluyksikkö

Arviointiselostuksessa tulee tarkastella toiminnan ympäristölupavelvollisuutta laajemmin kuin mitä ohjelmassa on esitetty. Laitoksen päätoimiala on vaarallisten jätteiden käsittely, mutta toiminta voi olla lupavelvollista myös esimerkiksi terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien varastoinnin takia, tai lannoitevalmisteiden valmistamisen takia. Lisäksi arviointiselostuksessa tulee tarkemmin tuoda esille kuinka jätteenkäsittelyn paras käyttökelpoinen tekniikka (WT BAT) vaikuttaa toiminnasta aiheutuviin päästöihin ja vaikutusten tarkkailuun.

Arviointiohjelman mukaan toiminnasta aiheutuu VOC- ja haisevien rikkiyhdisteiden päästöjä ympäristöön. ELY-keskus katsoo, että vaikutukset tulee selvittää hajumallinnuksella. Myös hajapäästöjen määrä tulee arvioida. Arviointiselostuksessa tulee arvioida toiminnan ilmastovaikutukset (negatiiviset ja positiiviset hiilidioksidipäästöt).

Arviointiohjelman mukaan piha-alueen hule- ja sadevedet johdetaan öljyn- ja kiintoaineenerottimien kautta kunnan hulevesiviemäriin. Ohjelmasta ei kuitenkaan käy ilmi mihin hulevesiviemäristä vedet johdetaan. Selostuksessa tulee arvioida hule- ja sadevesien määrä ja laatu, sekä arvioida niiden vaikutus purkukohteessa.

Toiminnassa syntyy paljon erilaisia jätevesijakeita, jotka johdetaan esikäsittelyn kautta viemäriverkostoon. Arviointiohjelman mukaan jätevedet esikäsitellään viemärilaitoksen kanssa sovittavalle tasolle. ELY-keskus katsoo, että arviointiselostuksessa tulisi tarkentaa, että käsitelläänkö kaikki toiminnassa syntyvät jätevesijakeet vai voidaanko osa (mm. jäteastioiden pesuvedet) johtaa suoraan viemäriverkkoon. Selostuksessa tulisi esittää jätevesijakeittain niiden arvioitu määrä, laatu sekä tarve esikäsitelylle. Arviointiohjelman mukaan laitoksella suunniteltavan pyrolyysilaitoksen prosessi on suljettu ja siitä ei aiheudu päästöjä. ELY-keskuksen tietojen mukaan pyrolyysiprosesseissa muodostuu sekä ilma- että vesipäästöjä.

Selostuksessa tulee arvioida pyrolyysistä aiheutuvien päästöjen määrä ja vaikutukset ympäristöön tai osoittaa kuinka prosessi on suljettu niin, ettei päästöjä muodostu.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Alueiden käyttö- ja vesihuoltoyksikkö / Vesihuoltoryhmä

Suunnittelualue ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin luokiteltu pohjavesialue on noin 600 m etäisyydellä lännessä. Sepänkylän-Kappelinmäen pohjavesialue (1049951) on luokiteltu luokkaan 1, eli vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi. Se on osa kapeaa ja katkonaista pohjois-

eteläsuuntaista harjumuodostumaa, joka kulkee vanhan Vaasan alueelta Kappelinmäelle ja Sepänkylään. Sepänkylä-Kappelinmäki on vettä ympäristöstään keräävä eli synkliininen harju. Geomorfologialtaan se edustaa Pohjanmaan alueelle tyypillistä rantavoimien voimakkaasti tasoittamaa muodostumaa, joka ei juuri kohoa ympäristöään ylemmäs. Varsinaisen harjukerrostuman leveys on keskimäärin 200–300 m, ja leveimmillään se on Kappelinmäen kohdalla, 500–600 m. Vettä johtavat harjukerrokset ovat melko ohuita, ja muodostumaa peittää paikoin jopa 10–15 m paksu savi-silttikerros. Hiekka- ja sorakerrokset vaihtelevat paksuudeltaan 5–15 metriä. Pohjavesialue rajoittuu itäreunaltaan kallio- ja moreenirinteisiin. Moreeni on pääasiassa melko huonosti vettä johtavaa kivistä hiekkamoreenia ja sillä on yhteys vettä johtaviin kerroksiin. Pohjoisreunan vesistöllä on todennäköisesti hydrologinen yhteys harjuun. Pääasiallinen pohjaveden virtaussuunta on etelästä pohjoiseen. Sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on alueella pieni.

Pohjavesialueen läheisyyden takia hulevesien kerääminen ja johtaminen hulevesiverkoston on ehdottoman tärkeää, jottei toiminnan häiriövaiheissakaan aiheudu päästöjä maaperään tai pohjavesiin. Alueellisen toimivan hulevesiverkoston kehittäminen alueelle on kriittistä. Hulevesien hallitusta johtamisesta tulisi esittää suunnitelma. Hulevesiä ei tule johtaa Sepänkylä-Kappelinmäen pohjavesialueen suuntaan.

Teollisuudessa ja palvelutuotannossa syntyy paljon vaarallisia nestemäisiä jätteitä, joista pystytään vielä valmistamaan uusia tuotteita sekä liuoksia, joissa suurin osa on vettä. Käytännössä nestemäisiä jätteitä kuljetettaessa kuljetetaan pääasiassa vettä. Hankkeen toteutuminen lisää ajoneuvoliikennettä hankealueen läheisyydessä. Jätteiden kuljetuksia on keskimäärin 15 ajoneuvoa vuorokaudessa. Mikäli kuljetusreitit kulkevat pohjavesialueen läpi, on mahdollisten onnettomuustilanteiden aiheuttama riski otettava huomioon suunnittelussa ja sen yhteydessä harkittava vaihtoehtoisia reittejä. Kuljetukset pohjavesialueella voivat muodostaa riskin pohjavedelle.

Sepänkylä-Kappelinmäen pohjavesialueen vedenpinnat ovat laskeneet vedenoton seurauksena, joten mikäli vedenottoa suunnitellaan ko. pohjavesialueelta, vedensaanti tulee varmistaa kunnan kanssa.

Lainsäädännössä säädetään mm. seuraavaa:

Pohjaveden pilaamiskielto määrätään ympäristönsuojelulain 2 luvun 17 §:ssä (YSL 527/2014). Tärkeällä tai muulla vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella ainetta tai energiaa ei saa panna tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi sellaiseen tarkoitukseen, johon sitä muuten voitaisiin käyttää. Kielto koskee myös toisen kiinteistöllä olevaa pohjavettä. Myös toimenpiteet, jotka aiheuttaisivat yleisen tai toisen edun loukkaamisen, on kielletty. Pohjaveden pilaamiskielto on ehdoton, eikä ympäristölupavirasto voi myöntää lupaa siitä poikkeamiseen.

Pohjaveden muuttamisesta säädetään vesilain 3 luvun 2 §:ssä (VL 587/2011). Sen mukaan ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa ryhtyä vesitaloushankkeeseen, jos se voi muuttaa pohjaveden laatua tai määrää.

Maaperän pilaamiskielto ja selontekovelvollisuus pilaantuneesta alueesta: Maaperän ja pohjaveden pilaamiskielto ovat keskenään läheisessä vuorovaikutussuhteessa. Yleensä pohjavesi pilaantuu pilaantuneen maaperän välityksellä. Maaperän pilaamista ja pilaantuneiden alueiden kunnostusta ohjaavista säädöksistä keskeisin on ympäristönsuojelulaki (527/2014) ja –asetus (214/2007), jotka kieltävät maaperän ja pohjaveden pilaamisen.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojeluyksikkö

Laitoksen sijainti ei vaikuta olevan kovin kriittisellä paikalla luontoarvoja ajatellen. Epäilemättä asemakaavaa varten laaditut selvitykset riittävät arvioinnin pohjaksi, kuten ohjelmassa on esitetty.